

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 3 november 2025 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van bijzondere orthodontie.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op bijzondere tandheelkunde omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzekerde aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzekerde op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzekerde

Bij verzekerde ontbreken elementen 25, 34, 35 en 45. Ook heeft zij nog een aantal melktanden. De behandelend orthodontist heeft namens verzekerde een aanvraag gedaan tot vergoeding van bijzondere tandheelkunde. De orthodontist licht in zijn brief van 2 september 2025 toe dat het verlies van de twee occlusale eenheden (elementen 34 en 35) voor verzekerde, gezien haar leeftijd, ontoereikend is om de kauwfunctie duurzaam te behouden. Een dergelijk gereduceerd occlusiesysteem leidt volgens de orthodontist aantoonbaar tot overbelasting en functionele problematiek op het gebied van de kauwfunctie, articulatie en verdeling van de occlusale belasting. Voor het herstel van de functie acht de orthodontist betrokkenheid van een kaakchirurg noodzakelijk. Daarnaast wordt aangegeven dat er ook een aanzienlijke psychosociale belasting is bij verzekerde.

Volgens de orthodontist is er dan ook sprake van en ernstige ontwikkelings- of groeistoornis en een situatie waarbij zonder de tandheelkundige zorg de normale functie van het gebit niet meer kan worden behouden of verkregen.

Verweerder heeft de aanvraag voor vergoeding van orthodontie afgewezen. Verweerder erkent dat er bij verzekerde sprake is van een ontwikkelingsstoornis, omdat er vier elementen niet zijn aangelegd. Hieruit ontstaat echter geen functiestoornis volgens verweerder. Verweerder geeft aan dat er bij verzekerde geen sprake is van oligodontie, omdat er niet zes of meer elementen ontbreken. De afwezigheid van twee blijvende elementen kan wel leiden tot een zeer ernstig functieprobleem. Bij verzekerde is een blijvende hoektand doorgebroken op de plaats van één van de afwezige kiezen.

Hierdoor is er geen sprake meer van één groot diasteem, maar van twee kleinere diastemen als de melkelementen verloren gaan. De orthodontist heeft in zijn plan aangegeven de blijvende hoektand op de juiste plek te willen zetten. Hierdoor ontstaat er na verlies van het melkkiesje een groot diasteem. Volgens verweerder moet dat opgevuld worden met twee implantaten. De functiestoornis die dan mogelijk in de toekomst bij verzekerde kan ontstaan dient te worden opgelost met implantologie en niet met orthodontie.

Daarnaast licht verweerder toe dat orthodontie alleen vergoed mag worden als er sprake is van medebehandeling door een andere discipline dan de tandheelkundige. Verweerder ziet op dit moment geen indicatie voor een kaakchirurgische interventie en gezien de cephalometrie ziet hij ook in de toekomst geen indicatie hiervoor.

Juridisch kader

Orthodontische behandeling

Uit artikel 2.7 van het Besluit zorgverzekering volgt dat een verzekerde slechts aanspraak kan maken op orthodontische hulp wanneer sprake is van een zodanige ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel dat een verzekerde zonder de tandheelkundige zorg geen tandheelkundige functie kan behouden of verwerven, gelijkwaardig aan die welke hij zou hebben gehad als de aandoening zich niet zou hebben voorgedaan (lid 1 onder a) en waarbij medediagnostiek of medebehandeling van andere disciplines dan de tandheelkundige noodzakelijk is (lid 3).

Indicatieve lijst

Om houvast te hebben bij de beoordeling van aanvragen heeft het College Adviserend Tandartsen (CAT) in 1995 in samenwerking met de hoogleraren orthodontie een 'indicatieve lijst' opgesteld van aandoeningen waaraan in dit verband kan worden gedacht.¹ Het gaat hier niet om een limitatieve lijst, maar om een hulpmiddel om eenduidige beoordeling van aanvragen te bevorderen. Op de lijst staan 'seriously handicapping malocclusions' (zeer ernstige afwijkingen) die gepaard gaan met en/of leiden tot ernstige objectieveerbare functiestoornissen, waarbij veelal sprake zal zijn van een interdisciplinaire behandeling. Er dient echter altijd in het individuele geval beoordeeld te worden of sprake is van een ernstige functiestoornis.

Beoordeling

De informatie in het dossier is tandheelkundig en juridisch beoordeeld.

Bij het bepalen of er sprake is van een zeer ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel wordt gebruik gemaakt van de indicatieve lijst (zie juridisch kader). Op grond van de Indicatieve lijst kan sprake zijn van een zeer ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel bij *oligodontie van vier of meer blijvende gebitselementen in één kaak, dan wel van twee of meer gebitselementen in één kwadrant, exclusief derde molaren*. Het Zorginstituut gaat er van uit dat hiermee in totaal zes niet-aangelegde gebitselementen worden bedoeld: vier in één kaak én twee of meer gebitselementen in één kwadrant. Als een verzekerde deze aandoening heeft dient in het individuele geval beoordeeld te worden of ook daadwerkelijk een ernstige functiestoornis bestaat.

¹ College Adviserend Tandartsen, 'Indicatieve lijst', 22 september 1995. Te raadplegen via: <https://college-at.nl/wetten-en-regels/80/uitspraken/>

Uit de beschikbare informatie blijkt niet dat er bij verzekerde factoren aanwezig zijn waaruit blijkt dat afwijking van verzekerde vergelijkbaar is qua ernst met de aandoeningen zoals genoemd op de indicatieve lijst. Bij verzekerde is geen sprake van oligodontie, nu er niet zes of meer elementen afwezig zijn (met uitzondering van de verstandskiezen). Wel is er sprake van hypodontie, het afwezig zijn van één of meerdere elementen. Bij verzekerde zijn er vier elementen afwezig.

Of sprake is van een zeer ernstige functiestoornis blijft altijd een individuele beoordeling, het is dan ook mogelijk dat bij minder dan zes niet-aangelegde elementen een zeer ernstige functiestoornis bestaat. Uit de beschikbare informatie blijkt echter niet dat verzekerde lijdt aan een zeer ernstige functiestoornis. Bij verzekerde is een hoektand doorgebroken op de plaats van element 34, waardoor er geen sprake meer is van één groot diasteem, maar twee kleinere diastemen. Hiermee kan de tandheeskundige (kauw)functie bij verzekerde momenteel voldoende behouden blijven.

Daarnaast blijkt uit het behandelplan van de orthodontist niet dat medediagnostiek of medebehandeling van chirurgische tandheeskundige hulp van specialistische aard of van andere disciplines dan de tandheeskundige noodzakelijk is.

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier kan niet geconcludeerd worden dat verzekerde een (verzekerings)indicatie heeft voor orthodontische hulp. Verzekerde kan dan ook geen aanspraak maken op vergoeding van een orthodontische behandeling ten laste van de basisverzekering.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzekerde heeft geen (verzekerings)indicatie voor orthodontische hulp.